

Fremtidens Landskaber

Kamilla Hansen Møller, Lone Kristesen og Jørgen Primdahl
Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet
Orienteringsmøde om Fremtidens Landskaber, Nyborg kommune 21. januar

Program for dagen

- 13.00 Velkommen til Nyborg Kommune v/ *Teknik- og Miljøchef Lene Holm*
- 13.05 Velkomst og præsentation af deltagere
- 13.20 Præsentation af 'Fremtidens landskaber' som et forsknings- og udviklingsprogram
- 13.40 Præsentation af programmets 'individuelle projekter' (max 5 min. pr projekt)
- 14.50 Kaffe/te pause
- 15.10 Om proprogrammets organisering , finansiering og det videre forløb
- 15.25 Om udarbejdelsen af de individuelle projektbeskrivelser - vi gennem går en model for hvordan projektbeskrivelsen kan udformes
- 15.45 Afrunding og farvel

Fremtidens Landskaber

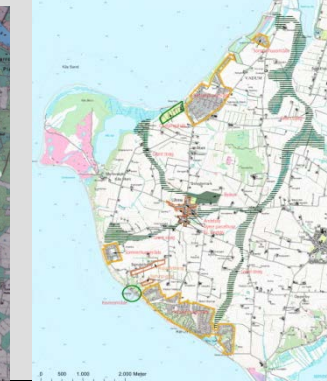
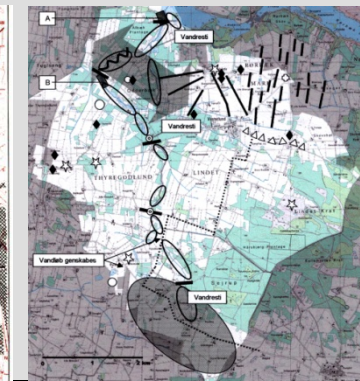
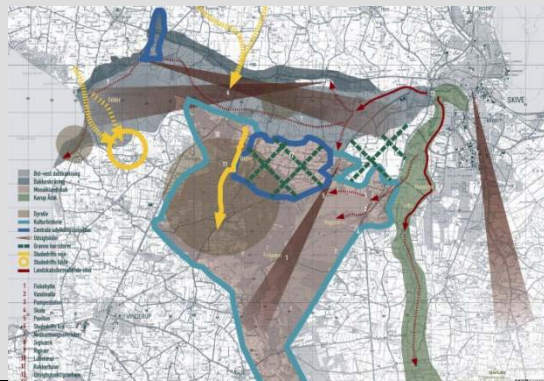
- 15 eksempler på planlægning for 15 kulturlandskaber

Formål: at bringe indretningen af fremtidens landskaber på den faglige dagsorden

Organisering: Et forsknings- og udviklingsprogram med udgangspunkt i ca. 15 konkrete planprojekter

Hvad bidrager Fremtidens Landskaber med til projekterne?

- Analyser, workshops, seminarer, ekskursioner mv. - som konkrete bidrag til projekterne, herunder idé- og visionsworkshops med deltagelse af eksternt fagpanel
- Mulighed for deltagelse i relevante faglige fællesarrangementer omkring generelle problemstillinger af relevans for deltagende projekter (forelæsninger, temadage, seminarer, ekskursioner, hands on kurser

Om programmets organisering

Programmet ledes af lektor Lone Kristensen og professor Jørgen Primdahl - projekterne ledes af kommunen og andre projektejere

Partnere: deltagende kommuner og andre 'projekt-ejere', statslige styrelser, Region Sjælland, Videncentret for Landbrug (Skejby), Friluftsrådet, Syddansk Universitet, Århus Arkitektskole, Københavns Universitet

Tidsrammer: November 2013 og fire år frem (december 2017) - de enkelte projekter må gerne være kortere men ikke længere

Finansiering: Projektejerne finansierer deres egne projekter, bidrager til programmet og modtager andel af de eksterne midler til projektunderstøttelse

Projektunderstøttelsens form og indhold besluttet af projektejerne. På hvert projekt vil der være en hovedkontaktperson fra IGN

Fællesarrangementernes indhold og organisering besluttet på et årligt todages fællesmøde.

Hovedprodukter: 15 projekter og en bog om fremtidens landskaber

Budget: finansieringskilder og udgiftsposter

Finansieringskilder:

- Fonde, styrelser, vidensinstitutioner og projektejere

Udgiftsposter:

- Projektudarbejdelse/projektunderstøttelse
- Erfaringsudveksling og kompetenceopbygning (formidling af metode og proceserfaring internt i programmet)
- Formidling af nyeste viden (ekstern formidling)
 - 1. Foredragssække: *Udsyn - om europæiske landskaber i forandring*
 - 2. Foredragssække: *Formidling af erfaringer og resultater fra programmets projekter*
- Syntese og skriftlig formidling: Bog, videnblade og artikler
- Administration og koordinering

	I alt finansieringskilder	Antal projekter	Projektunderstøttelse	Foredragsrækker, udstilling, mv	Syntese/Skriftlig formidling	Erfaringsudveksling og kompetenceopbygning	Administration/koordinering	Program alt	i
Ekstern finansiering									
Fonde mv	5.600.000	15	3.000.000	500.000	900.000	350.000	850.000	5.600.000	
Styrelser mv	750.000	1	200.000	150.000	100.000	300.000	-	750.000	
I alt	6.350.000	16	3.200.000	650.000	1.000.000	650.000	850.000		
Kommunale bidrag i alt	3.000.000	15	3.000.000	-	-	-	-	3.000.000	
Egen finansiering									
IGN	1.600.000		400.000	500.000	400.000	300.000	-	1.600.000	
SDU	300.000		150.000	50.000	50.000	50.000	-	300.000	
VFL	200.000		150.000		25.000	25.000	-	200.000	
I alt	2.100.000		700.000	550.000	475.000	375.000	-		
I alt	-	16	6.900.000	1.200.000	1.475.000	1.025.000	850.000	11.450.000	

Kommentarer:

Kommunerne bidrager i gennemsnit med 200.000 kr.

Til projektunderstøttelse er der beregnet 200.000 kr.

Hvad sker der efter mødet

1. Vi fremsender kort referat og endelig tidsplan for ansøgningsforløbet
2. Kommunerne fremsender projektbeskrivelse med kort budget (frist: den 4. februar) og får feedback senest mandag den 11. Herefter færdiggøres projektbeskrivelser med underskrift (frist 22. februar).
3. Aftaler med andre partnere (Potentielle: Naturstyrelsen, kulturstyrelsen, By- og boligstyrelsen, KL, Friluftsrådet, Region Sjælland, Videncentret for Landbrug, Syddansk Universitetscenter, Arkitektskolen Århus
4. Herefter fremsendes -omkring 1. marts efter enkelte sonderinger ansøgninger til potentielle sponsorer: Realdania, Nordeafonden, tipsmidler, 15. junifonden (kun om støtte til et par projekter). - ansøgninger til eksterne sponsorer
5. Efter afklaring af bevillinger udformes kontrakter (maj-juni)
6. Programmet startes med kick-off møde ultimo (foreløbig dato: 27.-28. november). Mødet bruges bl.a. til at lave program for fællesarrangementer i 2014

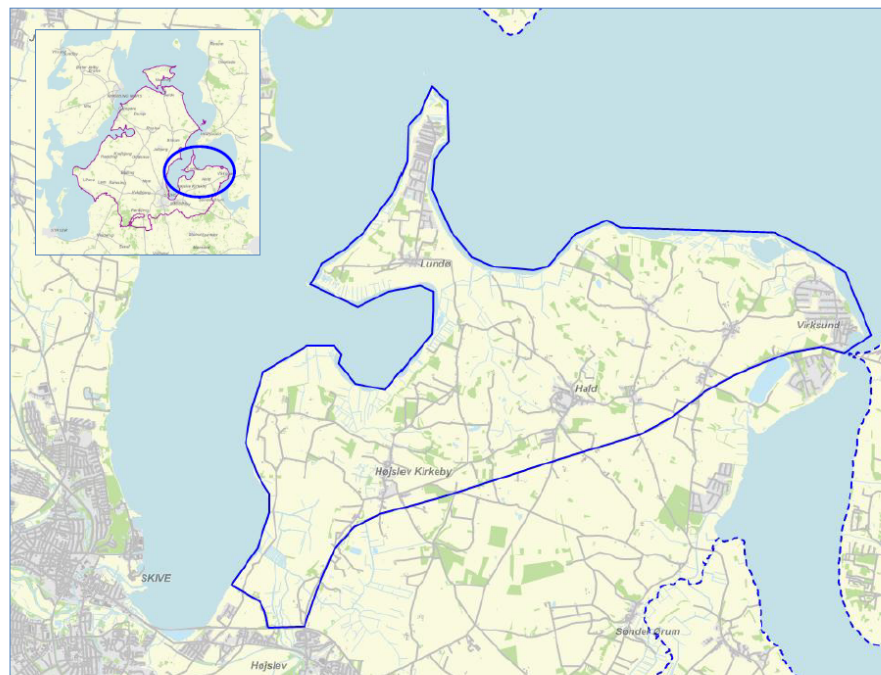
En model for projektbeskrivelse, forside

SKIVEKOMMUNE

Arbejdstitel: Limfjordlandskabets status og fremtid i Nordfjends

Projektansvarlig: Skive kommune, Udvikling og Strategisk Planlægning, afdelingsleder Henrik Willadsen

Figur 1 Foreløbig projektafgrænsning i Nordfjends

Formål

Limfjordslandskabet på den nordlige del af Fjendshalvøen er emnet for dette projekt, hvor formålet er at afprøve processer, værktøjer og planløsninger med fokus på landskabet som udviklingsfaktor. Landskabet ønskes indarbejdet i kommuneplanen, så emnet bliver en del af en helhedsplan frem for at indgå som traditionel sektorplan. Planen for fremtidens landskab på Nordfjends skal udarbejdes i tæt dialog mellem lodsejere, brugere og kommunen, så den lokale forankring bliver nøglen til en mere styret landskabsudvikling. Planen skal desuden være et anvendeligt forvaltningsværktøj i fremtidig kommuneplanlægning og enkeltsagsbehandling og skal kunne bruges som model for Skive kommunes øvrige planlægning for Limfjordslandskabet.

En model for projektbeskrivelse, side 2

Indhold og opgaver

Ovenstående mål søges opfyldt gennem processer, der både skal sikre en lokale forankring og bringe nye perspektiver på Limfjordslandskabet ind udefra. Med bistand fra eksterne eksperter er det hensigten at gennemføre en række undersøgelser og kortlægninger, som dels giver nye indsigter om Nordfjends aktuelle landskabsfunktioner (landbrug, bosted, natur- og kulturhistoriske værdier samt særlige landskabskarakter), dels inddrager lokal viden og perspektiver i plangrundlaget. Mere konkret ønskes der, i projektets første fase gennemført følgende undersøgelser og analyser (en eller to stjerner indikerer graden af understøtninger der ønskes fra Fremtidens Landskaber):

- En jordbrugsundersøgelse der skal afdække strukturelle forhold (størrelse, driftsformer, naturgrundlag, arealanvendelse mm.) i områdets landbrug- og skovbrug, motivation for ejerskab (produktion, deltid, hobby), samt aktuelle udviklingstendenser. **
- Landskabsanalyse og -diagnose der skal afdække landskabets historiske udvikling, aktuelle karakter samt landskabelige udfordringer set dels med lokale øjne, dels set fra en eksterne ekspertvinkler **
- En aktøranalyse der identificerer kerneaktører og deres interesser i området *

Derefter nedsættes lokale fokusgrupper/studiekredse, der får til opgave at udvikle forskellige fremtidsvisioner og deraf afledte ønsker til landskabets indretning. Ideen er at nedsætte tre grupper med fokus på henholdsvis:

- Erhvervslandbrugets ønsker til fremtidens landskab (mark- og hegnstrukturer, afvanding, bygninger og anlæg, infrastruktur) *
- Området som bo- og besøgssted (boligudbud, infrastruktur for friluftslivet og turismen) *
- Naturen og kulturarven (naturnetværk, kulturmiljøer, formidling) *

Udarbejdelse af lokal dreven landskabsstrategi

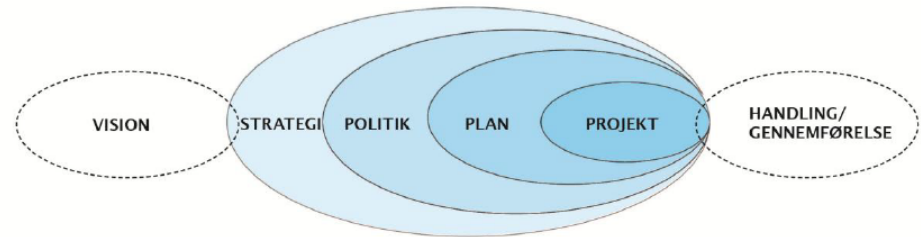
På grundlag af de gennemførte analyser og procesforløb udarbejdes en konkret strategi for landskabernes fremtid på Nordfjends med forslag til overordnede udviklingstræk med angivelse af konkrete anvendelser og anlæg, landskabskarakterens særtræk/svagheder og deres beskyttelse/styrkelse samt konkrete bud på stier, beplantninger, fremtidige naturområder, markstrukturer og bebyggelser. Strategien udarbejdes i et samarbejde mellem kommunens planlæggere, en lokal sammensat arbejdsgruppe og eksterne eksperter.

Optagelse af landskabsstrategien i plan og praksis

Projektets deltagelse i 'Fremtidens landskaber' skal understøtte kommunens fremtidige arbejde med det åbne land først og fremmest gennem udvikling af kvalificerede løsninger på kommunes landskabers fremtidige indretning med fokus på Limfjordsegnene. Projektet er forankret i Skive Kommunes afdeling for Udvikling og Strategisk Planlægning (USP), der har ansvaret for udarbejdelsen af Kommunens planstrategi og kommuneplaner. Afdelingen er samtidig tovholder på en lang række borgersagerer, som er omfattet af Kommunens Landdistriktpolitik.

En model for projektbeskrivelse, side 3

Resultaterne fra deltagelsen i 'Fremtidens landskaber' vil via USP blive trukket ind i Planstrategi 1015 samt indarbejdet i kommuneplanen. Sideløbende med dette vil det være muligt at igangsætte konkrete projekter, der understøtter strategien. Nogle af projekterne vil kræve kommuneplantillæg, mens andre umiddelbart kan realiseres.

Figur 2 Sammenhængende udvikling i Skive Kommune

Baggrund og forudsætninger

Skive Kommune har gennem en årrække haft gode erfaringer med dialogbaseret planlægning for det åbne land, hvor fokus har været at bringe de stedbundne ressourcer, herunder landskabet, ind i en større sammenhæng med det lokale engagement som den primære løftestang for udvikling. Erfaringerne er primært hentet ved deltagelse i programmerne *Plan09* og *DIAPLAN* og med deltagelse i 'Fremtidens landskaber', ønskes disse erfaringer udbygget. Projektet giver gode muligheder for at arbejde strategisk med en geografisk del af kommunen med fokus på landskabets indretning herunder bl.a. den rekreative infrastruktur i det åbne land. Halvøen Nordfjends, der er et beliggende i kommunens østlige del mod Viborg/Hobro, har et potentiale som både attraktivt bo og besøgssted og er samtidig grundlaget for et økonomisk vigtigt jordbrugserhverv og en rig natur og kulturhistorie.

Skive byråd har i deres Planstrategi 2013 valgt syv indsatsområder, hvor der er sat særlig fokus på de handlinger, man agter at sætte i værk. Med Kommunens deltagelse i projektet 'Fremtidens landskaber' tages der hul på handlingsdimensionen indenfor især to af indsatsområderne nemlig:

- Oplevelsesriget ved Limfjorden
- Et landskab i forandring

- men også indsatsområdet 'Landsbyer i udvikling' vil blive bragt i spil.

Landskaber er i stadig forandring, men en forandring vi som kommune ønsker at styre i den rigtige retning. Landskabet og navnlig kystlandskabet bør i højere grad betragtes som driver for udvikling,

En model for projektbeskrivelse, side 4

end blot et rum, hvor arealinteresserne skal afvejes mod hinanden i enkeltsagsbehandlingen. Landskabet har i sig selv en kvalitet, der blot skal klarlægges og formidles, og der hvor landskabsdiagnosen finder problemer i landskabet, skal der målrettet sættes ind med forvaltning og evt. planer. Derfor vil der i projektet være et særligt fokus på kommuneplanen som styringsredskab for den landskabsudvikling, som lodsejere, brugere og kommunen i fællesskab har fundet frem til i 'Fremtidens landskaber'.

Selv om Skive kommune har gode erfaringer med det åbne lands planlægning har kommunen begrænsede erfaringer og kompetencer med planlægning for kulturlandskabets konkrete og langsigtede indretning i relation til centrale funktioner. Modellen for styring af landskabsforandringerne i bestemt retning, som understøtter den lokale udvikling i Nordfjends, vil i mange tilfælde efterfølgende kunne benyttes på andre steder i Skive Kommune, hvor Limfjordslandskabet er ressource.

Med deltagelse i Fremtidens Landskaber ønsker kommunen at bringe kommunens planlægning i et innovativt samspil med lokale 'eksperter' og forskere og andre eksperter udefra.

Organisering og tidsrammer

Lederen af afdeling for Udvikling og Strategisk Planlægning fungerer som formel projektejer. Afdelingslederen vil sammen med en udpeget projektleder og en sekretær udgøre kommunens sekretariatsgruppe. Sekretæren varetager den praktiske koordinering for projektdeltagerne i Nordfjends samt i forhold til 'Fremtidens landskaber'. Projektleder er faglig koordinator og sørger for i videst muligt omfang at inddrage øvrige relevant kommunal forvaltning samt sparer med øvrige kommunale projektledere og de eksterne eksperter.

Indledningsvist ønskes lokalområdets forskellige lodsejer-/interessegrupper involveret hver for sig, i separate studiekredse for at sikre at gruppens interesser kommer frem uden nødvendigvis straks at blive konfronteret med en anden gruppes interesser. Senere mødes de forskellige studiekredse i en række workshops, hvor de forskellige og sammenfaldende interesser præsenteres. I dette møde søges de forskellige interessegrupper smeltet sammen omkring de fælles interesser med henblik på at lave en landskabsstrategi i en strategigruppe. Produktet af dette arbejde præsenteres for samtlige deltagere, hvorefter strategien gerne skulle brede sig ud og give inspiration til en række arbejdsgrupper, der kan arbejde videre med konkrete projekter, der vil understøtte strategien.

En tidsskitse for planarbejdet ser således ud:

4. kvartal 2013/1. kvartal 2014 – indsamling af baggrundsviden
2. kvartal 2014 – identifikation af kerneaktører og nedsættelse af studiekredse
2. og 3. kvartal 2014 - værdianalyser i studiekredsene, ekskursioner og workshops
4. kvartal 2014 - sammensmeltning af studiekredssene og nedsættelse af strategigruppe

En model for projektbeskrivelse, side 4

4. kvartal 2014/1. kvartal 2015 – udarbejdelse af landskabsstrategi for Nordfjends

2. kvartal 2015 – nedsættelse af projektarbejdsgrupper (realisering) og indarbejdelse af landskabsstrategi i kommuneplanstrategien 2015

3. kvartal 2015 – afrapportering af projekt

1. og 2. kvartal 2017 – indarbejdelse af landskabsstrategien i kommuneplanrevisionen

Budget

Afventer resultatet af koordineringsmødet d. 21. januar og dermed færdiggørelsen af den overordnede projektbeskrivelse.

Skive, 18. januar 2013

Henrik Willadsen
Afdelingsleder
Udvikling og Strategisk Planlægning

Kommunale projektbeskrivelser: budget

	Kommune bidrag til programmet kr.	Interne kommunale midler kr.
I alt		